

Вікторія Фідря

студентка 4 курсу спеціальності 051 «Економіка»,

Науковий керівник: **О. О. Корогодова,**

канд. екон. наук, доцент кафедри міжнародної економіки

Національний технічний університет України

Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського,

м. Київ

ОЦІНКА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ ПРОМИСЛОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ІНДУСТРІЇ 4.0

Індустрія 4.0, як оновлений світовий тренд розвитку сучасної, розумної промисловості, голосно увійшла на ринок у 2013 році на виставці Hannover Messe. Ще раніше у 2011 р. концепція Індустрії 4.0 була прийнята німецьким урядом. У 2014-2016 рр. більшість європейських країн прийняли національні програми розвитку Індустрії 4.0 [1].

Індустрія 4.0 - це не тільки про домінування нових технологій, таких як великі дані й штучний інтелект, нове покоління роботів, доповнена реальність чи інтернет речей. Більш важливим є результати роботи цих технологій – повна інтеграція всередині підприємства, початок випуску розумних продуктів, перехід на кібер-фізичну взаємодію і нові сервісні моделі. Тобто Індустрія 4.0 - це концепція сучасного, промислового підприємства, з іншою культурою і іншим рівнем конкурентоспроможності.

Саме тому актуальним стає питання ефективності впровадження промисловими підприємства України інновацій за глобальних економічних тенденцій промислового розвитку, що зараз відбуваються у світі в умовах Четвертої промислової революції.

Для оцінки зазначеної ефективності необхідно простежити як змінювалися кількість:

- підприємств, що здійснювали інновації;
- підприємств, що реалізовували нову продукцію;

- витрачених на інновації коштів;
- упроваджених у виробництво нових технологічних процесів;
- упроваджених видів інновацій на промислових підприємствах.

За даними Державної служби статистики України, частка інноваційно активних підприємств протягом 2000-2019 рр. коливається, але не перевищує 19% (рис. 1).

Рис. 1. Частка підприємств в Україні, які здійснювали інновації

*) Складено на основі [2].

Серед промислових підприємств частка є інноваційно активною та не досягає 17%: у 2016 році вона має найбільший показник за 9 років - 16,6%, у 2017 році - 14,3, у 2019 році – 13,8%. Це свідчить про орієнтацію українських підприємств на продаж неінноваційних товарів з низькою доданою вартістю, що вказує на недостатній рівень впровадження інновацій.

Варто також додати, що з 2010 року й загальна кількість промислових підприємств, що займаються інноваційною діяльністю, зменшилася. У 2018 році це 777 промислових підприємств, або 16,4% опитаних, у 2010 році їх було 1462 [3, с. 65].

Результати впровадження інновацій на промислових підприємствах можна побачити на рис. 2.

Рис. 2. Результати впровадження інновацій промисловими підприємствами

*) Складено на основі [4]

Тобто за графіком видно, що у 2016 році підприємства найактивніше впроваджували нові технологічні процеси. У 2018-2019 році також спостерігається зростання їх кількості, але вже не таке стрімке як раніше.

Основне джерело фінансування інноваційних витрат залишається власними коштами підприємств - 10 742 млн. грн., або 88,2% від загальних витрат на інновації [3, с. 71]. Власне те, як кошти витрачаються у 2010-2019 рр. представлено в табл. 1. [5].

Таблиця 1

Витрати на інновації промислових підприємств

Рік	Витрати на інновації, млн.грн	Наукові дослідження і розробки (НДР)		Придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	
		млн.грн	у % до загального обсягу витрат на інновації	млн.грн	у % до загального обсягу витрат на інновації
2010	8045,5	996,4	12,4	5051,7	62,8
2011	14333,9	1079,9	7,5	10489,1	73,2
2012	11480,6	1196,3	10,4	8051,8	70,1
2013	9562,6	1638,5	17,1	5546,3	58,0
2014	7695,9	1754,6	22,8	5115,3	66,5
2015	13813,7	2039,5	14,8	11141,3	80,6
2016	23229,5	2457,8	10,6	19829,0	85,3
2017	9117,5	2169,8	23,8	5898,8	64,7
2018	12180,1	3208,8	26,3	8291,3	68,1
2019	14220,9	2918,9	20,5	10185,1	71,6

Тобто, на наукові дослідження та розробки в цей час витрачається п'ята частина всіх витрат на інновації, причому в порівнянні з 2018 роком вона знову ж таки скоротилася.

Також за даними Держстату незначною є і частка коштів, яка витрачається на придбання зовнішніх знань. Як простежується в таблиці, найбільша кількість усіх витрат йде на придбання машин, обладнання, програмного забезпечення.

Таким чином, результати проведеної оцінки свідчать про недостатню кількість умов для створення та впровадження інновації на промислових підприємствах. Чітко простежується, що промислові підприємства з великим потенціалом повільно розвиваються в Індустрії 4.0 та активно не використовують наявні можливості нових технологій.

Список використаних джерел

1. Кейс «Курс на Індустрію 4.0». *Українська промислова компанія Interpipe*. URL: <https://industry4-0-ukraine.com.ua/interpipe-case/>
2. Впровадження інновацій на промислових підприємствах. *Державна служба статистики*. URL: <http://www.kh.ukrstat.gov.ua/index.php/vprovadzhennia-innovatsii-na-promyslovykh-pidpryemstvakh-2000-2011rr>
3. Наукова та інноваційна діяльність України. *Державна служба статистики*. Стат. зб. Київ, 2019. С. 65-71.
4. Впровадження інновацій на промислових підприємствах. *Державна служба статистики*. URL: <http://www.kh.ukrstat.gov.ua/index.php/vprovadzhennia-innovatsii-na-promyslovykh-pidpryemstvakh-2000-2011rr>
5. Витрати на інновації промислових підприємств за напрямками інноваційної діяльності. *Державна служба статистики*. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/ni/vut_ippni/vut_ippni_u.htm.